

Roman Simić: Učinili smo to jer smo morali

Kišilo je. Cesta je bila krivudava i vlažna i morao je voziti sporo, da ih ne zanese, da ne skliznu.

– Je li ti hladno? – pitao je.

Nije mu odgovorila, pretvarala se da spava.

Pojačao je grijanje. Padao je mrak. Uz cestu nije bilo kuća, ovaca, ničega. Jako je poželio cigaretu. Bile su iza, u jakni, kod nje, razmišljao je trenutak-dva.

– Dodaj mi cigarete.

Šutjela je. Ne skidajući pogleda s ceste, rukom je potražio jaknu.

– Nećeš pušiti.

U retrovizoru joj potraži oči. Bile su zatvorene.

– Zašto?

Ne odgovori mu.

Pratio je kako na cesti ispred njih izranjaju i nestaju iskrzane bijele trake.

– Što je? – upita.

Čulo se samo struganje brisača po staklu.

– Učinili smo to jer smo morali. – reče.

– Samo sam te zamolila da ne pušiš.

Uključi radio. Automobilom odjekne —

– Molim te...

– Idi u...

Pred njima zaiskriše oštra crvena svjetla. Cesta uspori. Ubrza.

Dok su šutjeli, razmišljao je o njima. O šutnji, o Vanji. Uvijek je ona bila ta koja je pričala, upoznao ju je na ulici, pred telefonskom govornicom, pričala je toliko da je pomislio

– Sjećaš li se... – ali odustane.

Sada, između njih, bio je taj zid, ta ledena masa koju je mogao osjetiti, koja je vrebala iz retrovizora, od njezinih zatvorenih očiju, otamo kamo se nije usuđivao pogledati. Pomisli da su u filmu i da se voze u limuzini, odvojeni neprozirnim debelim staklom koje nijedno od njih nije u stanju spustiti.

– Možda smo trebali prespavati u Zagrebu, mogao sam javiti Jošku...

– Jesam li ti ispričala što sam sinoć sanjala? – progovorila je – Sanjala sam da smo na moru i da vadimo školjke...

– Pričala si mi.

– Izvadili smo puno školjaka, i puževa, i svega, i sve je bilo sjajno kao

Vozio je sporije. Prolazili su kroz neko naselje. Na ulici nije bilo nikoga.

– Ti si rekao da je u jednoj školjki biser i pokušali smo je otvoriti, ali nije išlo, onda si je ti stavio u plićak da pomisli da je slobodna pa da

Na prozorima kuća uz cestu gorjele su svijeće, s nekih su visjele pokisle trobojnice, neke od njih gotovo dodirujući zemlju.

– I kad se otvorila, u nju si ugurao nožić, otvorio je i pokazao mi biser, u njoj, unutra, bilo je to nešto najljepše što sam vidjela u životu

– Vanja...

– Onda smo otišli s plaže i sreli nekoga i taj nas je pitao što je bilo, i ti si mu rekao, a kad si mu htio pokazati biser, više ga nisi mogao pronaći, nije ga bilo, ni u džepu, izgubio nam se po

putu

– Pička mu materina, stani više!

Zavezao je auto na stranu i okrenuo joj se.

– Jesam li te lijepo pitao...

– Jesi.

Iz zatvorenih su joj očiju —

Posegne za njom. Nije ju mogao zagrliti. Smetala su mu sjedala.

– Ljubavi...

Zajecala je, legla i pokrila lice rukama. Nije čuo ništa.

Dotakne joj koljeno. Ostavi ruku na njemu.

– Vanja...

Nije znao što reći. Gledao je kroz prozor, kroz stakla na kojima se rosilo vlažno narančasto svijetlo.

– Učinili smo...

Pred suzama nikada nije znao —

Osjeti se glupo. Zašuti. Naposljetku, preko nje prebaci jaknu, u mraku izvlačeći cigarete i spremajući ih u džep.

– Spavaj. Probudit ću te kad stignemo.

Sam sebi zazvuči šuplje, nemoćno.

Pomisli kako bi trebao izići iz auta, premjestiti se kraj nje i napraviti nešto.

– Vozi, molim te. – rekla je.

Neki im automobil u prolazu zatrubi i on shvati da na trotoaru stoje ugašenih svjetala. Upali

motor. Osjeti olakšanje. Krene. Nekoliko trenutaka ruke su mu drhtale na volanu. Pokuša misliti samo na cestu, voziti pažljivo, ali brže. Uspije mu, umiri se. Osjeti da mu nedostaje zraka. Spusti prozor pa ga zatvori. Sa stražnjeg sjedala čulo se samo njezino duboko disanje. Nije mogao procijeniti spava li. Pomisli na njih, na zadnjih nekoliko dana. Dogodilo se... Svašta se dogodilo, nije želio misliti o tome.

– Sad je gotovo.

Na izlazu iz naselja projurili su pored dućana u čijem je osvijetljenom izlogu stajala velika predsjednikova slika s crnim florom. Pomisli na Franju Tuđmana i želudac mu se stisne. Bio je mrtav, definitivno, sada. Držali su ga na aparatima više od mjesec dana, a onda... tko zna zašto, iz nekog razloga, baš u subotu... Dogodilo se. Nije stigao ni pomisliti o tome, o Tuđmanu, jedino kad... Da nije umro – mislio je – u Zagrebu bi bili prekjučer, a do sada bi već sjedili doma, on, Vanja... Ali umro je. Bio je mrtav, izložen, ljudi su ga dolazili gledati, grad je bio ludnica, pripreme, sve je stalo, ništa nije radilo, nisu mogli doći, dogovoriti...

– Što je bilo s drugima koji su umrli toga dana? – upita se – Kako su njih —

Iza leđa začu uzdah i zaustavi dah. Osjeti gorčinu.

– A mi —

Nisu imali ni starce, ni stan...

– Mislili su da idemo na sprovod. – to mu se učini smiješnim, gadnim.

Kiša je stala i on zaustavi brisače. Već neko vrijeme vozio je kroz gustu borovu šumu. Vozio je sve brže i sve sigurnije, kao da mu neka nevidljiva sila upravlja tijelom, a on joj se ne opire jer zna da je sve uzalud, da je sve onako kako mora biti. Pomisli da je u svom životu ulovljen i prepadne se.

– Van!

Sve je crno! Trebala mu je cigareta.

Kad je nakon nekoliko kilometara sa svoje strane ceste ugledao ugibalište, skrene. Glavom su mu prolazile najrazličitije misli. Zaustavi auto, tiho otvori vrata i izađe van, bez jakne. Vanja je spavala. Bilo je hladno, zrak je bio oštar, a nebo vedro. Iznad njega, kao glavice pribadača, treperile su zvijezde. Udahne duboko, toliko da ga je zaboljelo u plućima. Izvadi cigaretu, ali je ne zapali. Tijelo mu je drhtalo. Pride autu i pogleda je. Ležala je skvrčena, sitna, s rukama skupljenim na grudima. Lice joj je bilo blijedo, a usne stisnute, kao da ni u snu ne želi progovoriti.

– Učinili smo to. Jer smo morali.

Pomisli —

Dok su ulazili, u čekaonici je sjedila kratko ošišana trudnica s rinčicom u nosu i listala novine. Nasmiješila im se. Smiješio se i liječnik, iz zvučnika je dopirala opuštajuća glazba, htjeli su da se čovjek osjeti lakše. Ali nije. Poželi je poljubiti, zagrliti. Tu njenu šutnju. Nije se mogao sjetiti kada su se i zašto —

Pogleda nebo. Čekao je da zvijezda padne, ali nije. Bilo ih je bezbroj, ali kao za inat, nijedna se nije micala. Jedino što je ugledao bilo je brzo, prozračno svjetlo satelita. Zapali. Sjeti se kad su se jednom, zimi, iz Zagreba vraćali kući, bila je noć, sniježilo je, ona je ležala na stražnjem sjedalu, a on vozio polako, da ih ne zanesu, da ne skliznu, i u jednom trenutku, negdje u šumi, pred njega je istrčala srna, srna na cesti pokrivenoj snijegom, sjeti se, srna, pitao se tko je od njih dvoje na krivom mjestu, uokolo je svjetlucala šuma, mjesec, zaustavio je motor, gledao je srnu i ona je gledala njega, nije se micala, a on je, tiho, ne skidajući pogleda s ceste, pozvao Vanju, da je vidi, kako je lijepa, kako je živa, ali Vanja je spavala i on se sjeti da je nikada nije toliko volio, nikog, u čitavom svom životu, kao tada, kao nju dok je spavala, da ju je volio toliko da je nije želio probuditi, da ju je volio toliko da pusti srnu da pobjegne, da joj umakne ispred očiju, da je sačuva za neki drugi put, za sada, za ovaj poljubac, za sve ono što se treba dogoditi.

(Iz: *U što se zaljubljujemo*; Zagreb, 2005)